

Susanne Ohlsson, Utredare
Tfn: 0345-18049
E-post: susanne.ohlsson@hylte.se

2023-08-28

Kommunstyrelsen
2023 KS0242

Utvärdering visselblåsningsfunktion

Bakgrund

Hylte kommuns visselblåsningsfunktion infördes i juni 2022 och i samband med att ärendet hanterades i kommunstyrelsen beslutade kommunstyrelsen om att det skulle genomföras en utvärdering. Utvärderingen skulle presenteras i september 2023.

Det är lagen om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden som kräver att arbetsgivare på över 50 medarbetare ska ha en intern visselblåsarfunktion och lagen trädde i kraft i juli 2022.

Hur har det fungerat i Hylte Kommun

Hylte kommuns visselblåsarfunktion har fram till augusti 2023 bestått av Olof Ebbesson, Gabriel Sundius och Susanne Ohlsson. I augusti ersattes Olof av Catharina Hägglund. Olof har varit funktionsansvarig fram till augusti, och därefter blev Susanne funktionsansvarig.

Funktionsgruppen har upphandlat ett system för att ta emot rapporter om missförhållanden (visselblåsningar). Denna har varit tillgänglig via kommunens webbplats och det har även funnits information om systemet på kommunens intranät. Systemet möjliggör för den som rapporterar att vara anonym. Har en person inte velat eller kunnat lämna rapporter via systemet har det funnits möjlighet till telefonsamtal eller personliga träffar med personerna i funktionsgruppen.

Det har sedan varit funktionsgruppen som har bedömt om de inkomna rapporterna har varit visselblåsarärenden. Funktionsgruppen har kommit överens om arbetsgången att det alltid måste vara två personer som gör bedömningen och svarar i de inkomna ärendena, även om ärendena har kommit in via personliga möten eller telefonsamtal. Det ska också dokumenteras vilka som har varit med i bedömningen och skrivit de svar som skickas till de som rapporterar missförhållanden.

Avtalet för systemet var först på 1 år och kunde göras som ett direktköp för att ha ett system på plats när lagstiftningen trädde i kraft. Under våren 2022 genomfördes en direktupphandling för en avtalsperiod på 2 år med möjlighet till förlängning på 1 + 1 år. Det blev samma leverantör och pris som vid direktköpet med en årskostnad på ca 18 000 kr.

Utöver systemet för att ta emot ärenden har visselblåsarfunktionen under det första året haft en juristfirma upphandlad för att utreda ärenden där jävsituationer kan uppstå eller där ärendena är av mer komplicerad art så att extern hjälp behövs. Juristfirman har inte behövts användas

och planen är att visselblåsarfunktionen i fortsättning kunna använda sig av avtalet för juridiska tjänster istället för att ha ett separat avtal.

Det har kommit två rapporteringar om missförhållande som funktionsgruppen har tagit emot.

Omvärldsbevakning

Funktionsgruppen har under arbetet med utvärderingen gjort en omvärldsanalys för att se vilka lösningar övriga halländska kommuner har valt och hur resultatet har sett ut där.

Funktionsgruppen har även efterfrågat hur många rapporteringar som kommit och hur många medarbetare kommunen har.

Varberg har ett externt mottagningssystem där det ingår att leverantören som gör en första bedömning av inkomna rapporter. Samtliga rapporter skickas vidare till kommunen för slutgiltig bedömning och sen utredning. Det har kommit in tre rapporteringar, varav två har ansetts felsända. Varberg har ungefär 5500 medarbetare.

Laholm har en extern lösning där leverantören tar emot anmälningar och gör en inledande utredning som slutar i en rapport med en rekommendation. Det har kommit in 11 ärenden och kommunen har ca 2200 anställda.

Kungsbacka har en extern mottagning som bedömer om inkomna rapporteringar faller inom ramen för visselblåsarlagen. Om de inkomna rapporteringarna faller inom lagens ramar sker utredningarna av dem internt, förutom i vissa fall. Det har kommit en rapportering som faller inom lagens ramar, och kommunen har ca 6000-7000 medarbetare.

Halmstad och Falkenberg har inte svarat på frågorna som skickades ut i omvärldsbevakningen.

Slutsats

Funktionsgruppen bedömer att den valda lösningen med intern mottagning, bedömning och utredning är den mest kostnadseffektiva och bästa utifrån arbetsinsatser från funktionsgruppen. Denna bedömning stärks av det som kommit fram i omvärldsanalysen.

I riktlinjen har det stått hur funktionsgruppen ska utses. Funktionsgruppen själva har konstaterat under året som gått att riktlinjen behöver revideras så att medlemmarna i funktionsgruppen utses av den funktionsansvarige i samråd med ansvarig avdelningschefen på kommunledningskontoret. Annars missar man chefens uppdrag kring arbetsfördelning inom arbetsgruppen. Funktionsgruppen ser också en vinst i att de som utses sitter på ett mandat på 2 år, och att man sen utser nya eller väljer om de som sitter i gruppen.

Emma Gröndahl
Kommunchef

Susanne Ohlsson
Utredare

Gabriel Sundius
Jurist

Catharina Häggglund
HR-konsult